

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 261 (3125) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Berlinbe szökött az angol belügyminiszter fia

Francia-Indokina elleni téli támadó hadjáratra készül a csungkingi haderő. Német rohamcsapatok újabb sikereket értek el a keleti harctér középső szakaszán

Párizsba utazott Spanyolország vichyi követe

Zürichből jelentik: (B. T.) A Die Tat berlini tudósítója jelenti, hogy lord Amery, a brit belügyminiszter fia Berlinbe érkezett. Amery fia politikai fel fogása miatt hagyta el Angliát és Portugálián és Spanyolországon át érkezett meg Németországba, ahol jelenleg Berlinben, az előkelő negyedben, egy kis villában lakik már 3 hete.

Sanghajból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Sanghajban nagy érdeklődést keltett az a hír, hogy a csungkingi csapatok téli hadjáratra készülnek Francia-Indokina ellen, kapcsolatban az északafrikai angolszász megszállással. A 30-ik csungkingi hadsereg parancsot kapott, hogy vonuljon Lungcsau vidékére, míg a Kveilingben állomásozó amerikai légierő egyrésze Nannin új repülőterére érkezett, hogy onnan szintén a csungkingi haderő dél nyugati főhadiszállására helyezze át működését. A hadjáratot Paicsungvei kínai tábornok irányítja.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Spanyolország vichyi követe tegnap délután Párizsba érkezett. Látogatása, hír szerint magánjellegű. A követ rövid párizsi tartózkodás után visszatért állomáshelyére.

Ujabb áldozatokra kell felkészülnie a francia népnek

Vichyből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A francia kormány rádió felhívásban közölte az ország népével, hogy azt a tervezetet, amelyet október folyamán készítettek a francia nép téli ellátásáról, az észak-afrikai francia gyarmatok ellen intézett támadás teljesen felborította. Azzal kell számolni, hogy az Északafrikából történő élelmiszerbehozatal elmaradása következtében a téli készletek jelentősen megcsappannak. A közlemezési miniszter haladéktalanul megterelte a szükséges intézkedéseket, amelyek újabb áldozatokra rónak a francia lakosságra.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz bírálja Roosevelt kijelentését, mely szerint a Vichyhez hűtlenné vált Darlannal csak anyaj időre kötött megállapodást, amelyre szükségesnek látták. Sem Londonban, sem Washingtonban nem tekintik magukra nézve kötelezőnek a tisztán katonai szempontból létrejött megállapodás teljesítését. Mindkét fővárosban kiemelik, hogy a megállapodás érvénye rövidesen véget ér. Hull nyilatkozatából is hivatalosan ki vehető, hogy a Darlannal kötött megállapodásokat Amerika részéről nem vették komolyan.

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A keleti harctér középső szakaszán német rohamcsapatok november 17-én újabb sikereket értek el. A véderőparancsnokság közlése szerint német gránátosok meglepetésszerűen

betörték a szovjet állásokba, ahol 400 méter szélességben felgöngyölítették a szovjet árkokat és megsemmisítették legénységükkel együtt a harcállásokat. E csoportok parancsuk értelmében visszatértek állásaikba, de sok foglyot hoztak magukkal. Egy másik helyen felderítő csapatok huszáros rajtaütést hajtottak végre. Észrevétlenül megközelítették a szovjet erősen biztosított állásait és az ellenség drótakadályaihoz 25 úgynevezett spanyol lovas, azaz több méter hosszú embermagasságu tuskés dróttal körüli tekeret faállványt kiszédezték. A szovjet akadályoknak a részeit áthozták saját állásaikba és ott felhasználták. Amikor a szovjet rohamcsapatok megjelentek a német állások előtt, elhárító

Szovjet bányák biztosítják a német ipar tüzelőanyagellátását

Berlin. (MTI) A NTL jelenti: Meinelerg államtitkár a Herman Göring-minis terében beszédet mondott a német munkásság előtt. Rámutatott arra, hogy Németország egész fegyverkezési és gazdasági programját maradéktalanul megvalósítja, erről mindenki meg lehet győződve. A szovjettől elfoglalt bányák felépítése gyors ütemben folyik és a német ipar tüzelőanyagellátása nagyrésztben onnan történhetik Haconlóképpen alakult a helyzet a vas- és acéliparban is.

Bangkokból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Bombayban az angol rendőrség letartóztatott több ki

tűzzel az aknamezőkre szorították őket, ahol megsemmisültek.

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A NTL értesülése szerint a keleti harctér középső szakaszán az arcvonal közelében levő vidéken a német véderő és a rendőrség meglepő erővel eljárásával nagyobb erdőterületeket tisztított meg a szétugrasztott ellenséges katonaság maradványaitól és a szovjet bandáktól, amelyek búvóhelyeikről kitörve, rombolócelemekényeket hajtottak végre és a vidék lakosságát rémületben tartották. A bandáktól megszállt falvak és búvóhelyek megtisztítása során 138 bandita vesztette életét, 4 pedig fogdába került. A tisztogató eljárás során ezenkívül a német katonaság és rendőrség felrobbantott sok kísérődőt, melyeknek egyikében titkos aknakészítő műhely is volt.

Berlin. (MTI) A Német Távirati Iroda értesülése szerint a német légierő Nalesiktól keletre november 17-én és 18-án támogatta a hadsereg harci tevékenységét. Csatarepülőgépek szétugrasztottak kézenlétben levő bolszevista csapatokat. A szovjet légierő megkísérelte, hogy feltartóztassa a német repülők támadásait, de kísérlete kudarcot vallott, mert nagyrészt elavult mintájú repülőgépei voltak és így alulmaradtak. Nappal csaknem sohasem mutatkoztak és támadásaikat csak a sötétségben hajtották végre, ilyenkor azonban beütköztek az erős léghárításba. Ha nappal szórva nyosan mutatkoztak is szovjet repülő, akkor a német vadászok üzték el őket. Három szovjet repülőgépet lelőttünk.

váló kongresszusi vezető, köztük Dayabhai Patell, Bombay tartomány volt miniszterét, Wallabhai Patell, az ismert kongresszusi vezér fiát, mert megsértették az indiai nemzetvédelmi törvényt. Sok letartóztatás történt Cateuttában is. Dakkában a diákok behatoltak az egyetem épületébe és szétrombolták az egész berendezést. Ugyanitt egy másik főiskolában szintén elpusztították a berendezést. Delhi-ben letartóztattak 6 embert, mert az utca kongresszusi dalokat énekeltek. Karachiában a tüntetők elpusztították egy gépkocsiallományt. Sok embert letartóztattak.

Szent Erzsébet napja

Irta: Molnár János apátkanonok

A magyar naptárnak hétköznapjaiból talán soha annyi jelentőséggel nem kívánczolt ki ez a nap, mint a magyarságnak mai sorsdöntő idejében. A mosolyát vesztett ködös, őszi nap bangulatába mindig vitt vidámságot az Erzsébetek köszöntése s már maga a név bizonyos kedvességet, több elevenséget s ellenállhatatlan fényt jelentett. Az Erzsébetekben valami többletet keres a köztudat s a nagy természet időbeli kellemetlen változásánál esztelenül megkapaszkodik bizonyos változhatatlanba, mert az idő rablásában nem nyugodhat meg.

Szent Erzsébet alakja hétszáz év távlatában is elevenségből semmitnemvesztő tartalommal tölti meg a magyar emlékezésnek naptári fordulóját. Ugy hat reánk, mintha ma élne és életirányával sikitana bele abba a magyar életbe, amelynek arculatán már-már a pusztulás utálatossága ütött nem kívánatos bélyeget a jövő zálogát jelentő üdeség helyett.

Szent Erzsébetért két ország is verseng. A nő életesmény csudás együttesét sejt benne mindenki. A nagy Prohászka egyenesen az apostoli szavak megtestesítőjeként rajzolja: aspectaculum mundo et angelis — a világ és az angyalok megcsudált jelensége. Az ihletek adója a művészet számára. És ha merít is belőle mindenki és a világ csudálata veszi körül, nekünk meg kell érezni benne a magyar erőt, amely igazán akkor válik nagy hatalommá, amikor az evangélium igazságainak valóra-váltásával közkincsévé tud lenni nemzetének s az emberiségnek.

Minden nagyság annyit ér, amennyit magából kisugározhat a közösségnek. A kereszténység akkor születik meg, amikor az igazi anyaság ajkán elhangzik a nagy igenlés, a legyen. A nárciszi kis hajlék nem zárhatja falai közé az értéket, a nagy közösségnek szüksége van erre. Krisztus gondolata az odaadás és a kereszténység akkor jut életlemezébe, amikor felégetve lát minden önzést és egyéni elszigeteltséget, amikor előnti a szociális kiáradás, hogy lelket lehellen az emberi közösségbe. A keresztény élet nem élhet közösség nélkül, de nincs az a közösség, amely önmagának lelket teremteni tudna s éppen ezért nélkülözni képes legyen azt a forrást, amely egyedül hozhatja számára meg ezt a lelket. Ez a közösségi lelket teremtő erő a kereszténység s minél jobban sodródik az élet a közösség felé, annál inkább kell, hogy megértse a kereszténységet, mert a közösség vágyát ez töltheti be és égető problémái nyomán támadó szomját csak ez a hatalom olthatja el.

A magyar naptár nov. 19 jelzése életbevégoan hatalmas memento ennek a kornak vonalán, amely a legvégzetesebb alakban termett ki a női eszményt s modern bálványként állítja elénk. Ha igaz az, hogy minden kornak olyan a szelleme, aminő a nő lelkesége, akkor

deleg reménytelenebb a magyar jövő. A keresztény tartalmától megfosztott nő a legdurvább önzést nyomja korának arculatára és ez az önzés hozza létre azokat az ellentétes erőket, amelyek csak bomlásra lehetnek minden társadalomnak. Az önző nő érzéketlen a meleg otthon alkotására. Az önző nő magabizkos és nem lát hazát, nem érdekli a nemzeti jövő, nem ismer emelkedettségét s éppen ezért nem veszi észre, hogy a legszentebb valóság, a teremtő erőben való részvétel benne tiltott élvezetté fajul s az élethivatást kiegészítő férj lealázó büntetése lesz.

Szent Erzsébetben korának önző szellemével szemben a minden lelki durvaságot feloldó önzetlenség áll be az emberiség nagy közösségébe. Olyan erő ez, amely a legvéresebb örvények széléről ránthatja vissza a vesztebe rohanó emberiséget. A társadalmi élet sejtje, a család ennek az erőnek nyomán nyer tartalmat s ez az erő annak a tűzhelynek a melege, amely mellett születnek a nagyok, az óriások, a hősök, akikre oly nagy szüksége van a mai kornak.

Szent Erzsébet szelleme ihletője lehet minden közösségnek. Önfeláldozást és szociális érzéket követel, amik nélkül

halott a közösség lelkiessége. Ez a szellem tudja, hogy a szeretetnek nem lehet szélessége, mélysége, magassága és hosszúsága, mert az egyetemességben éli ki magát. Ez a szellem kerüli az ötletek és hangulatok jótékonyágát, amelybe oly sokszor vegyül az önzés, de megérti a szociális szeretet parancsát, amely a lelkiismeret megnyugtatóján túl mélységesen átértett szociális kötelességből származik. Itt lép előtérbe a tudatos tervszerűség, az intézményes jótékonyág, vagyis az az irgalmas szeretet, amely a nyomorúság sebeinek igazi gyógyítását hozza. Ezért kel életre Szent Erzsébet munkája révén Wartburg várában az első szegényház és emelkednek az árvaházak és a kórházak. Korának inséges idején 900 szegénynek terít asztalt.

Ime mire képes a magyar erő, ha a krisztusi szeretetből meríti s az evangélium igazságából táplálkozik. Szent Erzsébet az áldott magyar földön tanulta meg az élet lendületét hozó lépéseket s vitassa bármely nemzet a magáénak, még akkor is vitathatatlanul magyar érték marad. Kora három Erzsébetet is adott a világnak s az örökkévalóság hullámain csapkodják a magyar élet

Szereltem! Ámulás! Cseka! Halál! Izgalmas magyar filmjodonság

Negyediziglen

Főszerepben: Eszényi Olga, Hosszu Zoltán, Sulyok Mária, Nagy István
Előadások kezdete: 5. 5. 7.15 órákor az Apolló Filmszínházban

Belvárosi

Kellemesen fűtve

A szezon leghatalmasabb filmje!

FERFI HÚSÉG

Főszerepben: Páger, Bulla Elma, Toinay Klári. Izgalom, szerelem, pazar kiállítás. Jegye övét 11-től 1-ig. Kedvezményes jegyek 25-től érvényesek.

Csak 3 napig

A legremekebb magyar vigjáték

Leányvári boszorkány

Főszereplői: Szörényi, Hámory, Csontos a CASINOBAN

felett. Ha a nagy világ vetelkedik ilyen értékekért, tudja meg minden magyar, hogy fájó sebek gyógyítása, szociális munka eredményekben csak úgy lehet gazdag, ha abból a forrásból táplálkozik, amelyből Szent Erzsébet merített.

lönböző ajándékok gyűlték össze, amelyeket összeválogatva vöröskeresztes jelzett zacskóba tesznek a női kezek és így juttatják a tábortól postán útján az ismeretlen magyar honvédeknek.

Külön ki kell emelnünk az iskolásgyermekek meghatóan lelkes gyűjtését, akik rengeteg levelet is írtak honvédeknek. A ezalonna és kolbász küldemények között ott szerénykedik egy szegény gyermek küldeménye, egy kis darab barna kenyér, fehér celyempapírba csomagolva. Talán ez a legértékesebb küldemény, mert a legkedvesebb falatot vonta el magától a szegény magyar gyermek fajához illő önfeláldozással.

Még öt napig foglalatokodnak Nagyvárad asszonyai és leányai a szeretetcsomagok gyűjtésével, éreztetve honvédekkel az együttérzés meleg gondolatát és szeretetét.

Fogházbüntetést kaptak az Újságró Otthon pincéjének megdézsmálói

Nagyvárad. Saját tud. 1942 március havában favágók dologztak Abrahám Vincének, az Újságró Otthon akkori és időközben elhunyt bérlojének pincéjében. A pince bejratánál — a jelenlét szerint két ládában — palackozott, finom borok voltak elhelyezve s este felé, amikor a bérlo lement a pincébe, esodalkozva látta, hogy a ládából mintegy 80 palack hiányzik. Gyanyja azonnal a favágókra irányult, annál is inkább, mert észrevette, hogy közülük kettő ittasan jött fel a pincéből.

A királyi ügyészség folytatólagosan elkövetett lopás büntetése miatt emelt vádat a favágók ellen s ügyüket esütőtörökön délelőtt tárgyalta a nagyvárad törvényszékén dr. Gavallér László bíró. A tárgyalás során leközölt, hogy a bört az elsőrendű vádlott „fedezte” fel s „kínálta” meg abból tartást is, akik valamennyien elfogyasztottak egy-két üveggel s még többel hazá is vittek a finom palackozott csemegéből, míg a harmadrendű vádlott szintén vett el üvegeket a ládából, saját fogyasztására. Dr. Szolnok királyi ügyész ennek megfelelően módosította a vádat s a bíróság az első és harmadrendű vádlottat egy-egy rendbeli folytatólagosan elkövetett lopás vétségében, mondván ki bűnösnek s ezért őket 21, illetve 14 napi fogházra, a negyedrendű vádlottat egyrendbeli folytatólagosan elkövetett orgazdaság vétségében s ezért 10 napi fogházra, a másodrendű vádlottat egyrendbeli orgazdaság vétségében mondván ki bűnösnek és ezért 7 napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Háromezer vagon fát utal ki Nagyváradnak a földművelésügyi miniszter

Hazaérkezett a főispán és polgármester Budapestről

Mint ismeretes a hét elején a főispán és polgármester sürgősen Budapestről utazott és erről az útról eszedán este érkeztek haza. Ebből az alkalomból munkatársunk felkereste dr. Soos István polgármestert hogy mi volt a sürgős utazás célja? Dr. Soos István polgármester a következőket mondotta:

— A belügyminisztériumból telefoni értesítést kaptunk, hogy hétfőn, 16-án fontos tárgyalás lesz a Friedrich Vilhelm biztosító társaság által a városnak nyújtott 2.500.000 arany márká kölcsön ügyében. Tekintettel az ügy fontosságára, még vasárnap este felutaztunk Budapestre, hogy hétfőn délelőtt résztvehessünk a tárgyaláson. A tárgyalás a pénzügyminisztériumban folyt le és résztvett a belügyminisztérium városi és esendőségi ügyosztályának tagjai is rajtunk kívül. Sikertelt egy olyan végleges megállapodást hozni, mely a város szempontjait teljes mértékben kielégíti s melyről a vonatkozó belügyminisztériumi rendelet leérkezése után a törvényhatósági bizottságnak jelentést fogok tenni. Remélhetőleg ezzel pontot is teszünk erre a nehéz és súlyos problémára.

— Budapesti tartózkodásom alatt főleg közellátási kérdésekkel foglalkoztam. A főispán urral, mint közellátási kormánybiztossal Jurcsák államtitkárnál tárgyalunk a bérhizlalási szerződések ügyében. Az államtitkár hozzájárult ahhoz, hogy a Hangya által hízalt 6000

sertésből 3000 sertésre egyszerre utaltassék ki a takarmány, úgyesintén megtárgyaltuk a Magyar Állattartalmi r.t.-gal kötött másik 6000 sertésre vonatkozó szerződés feltételeit is.

— Igen fontos tárgyalásokat folytatunk a földművelésügyi minisztériumban dr. Fogthúy miniszteri tanácsossal a tűzifaellátás ügyében. Fogthúy miniszteri tanácsos megígérte, hogy 3000 vagon tűzifát fog kiutalni. Különben a jövő héten Nagyváradra jön, hogy személyesen is megvizsgálja a helyzetet. Informatív

jellegű tárgyalásokat folytattunk a belügyminisztériumban és a kereskedelmi minisztériumban a Rimanóczy-bérlet ügyében is. A belügyminisztériumban jóváhagyták a Teleki-utcai út burkolására vonatkozólag a Magyar Utépítő r.t.-gal kötött szerződést, úgyesintén sikerült kieszközölnöm azt is, hogy az üzemi alkalmazottak megkapják a háborús költsémmunkaátalányt, valamint a közéleti, mezései ügyosztály alkalmazottai is. Ez utóbbiak mint ideiglenes alkalmazottak utólag fogják megkapni.

Rádiók, kerékpár részletek is Pálffy J. KUHNE le- rakat
Mussolin-t r 16. Telefon 15-24

Több, mint 100 ezer cigarettát és megszámlálhatatlan ajándékok gyűjtöttek össze Nagyvárad asszonyai és leányai katonáinknak

November 25-én kezdik meg a szeretetcsomagok küldését

Nagyvárad. Saját tud. Alig mult egy hete, hogy Nagyvárad asszonyai és leányai lelkes összefogásban elhatározták, hogy a harcstéren küzdő katonáinknak

a karácsonyi ünnepekre szeretetcsomagokat küldenek. Az elhatározást nyomban követték a tettek és Nagyvárad lakossága a legnagyobb szeretettel kapcsolódott bele a nemes ügy megvalósításába.

Az eredményről alkalmunk volt személyes meggyőződést szerezni, amely olyan sikeres, hogy a Sal Ferenc-utcai Magyar Ház nagytermében hatalmas mennyiségű ajándékok tömege zeüföldött össze. Megható az ajándékok küldőinek nagy szeretete, szegény-gazdag egyaránt igyekezett némi örömet, szerezni a küzdő honvédeknek.

Különösen nagymennyiségű, mintegy 100 ezer cigarettát, mázsa kekez, 100 üveg rum és likör, 300 érmelegítő, 2 rádió, megszámlálhatatlan társasjáték, harmonika szappan, fogkrém, gyümölcs, levélpapír, gyertya, imakönyv és kü-

Felhívás az összes nagyváradai katolikus női egyesületek tagjaihoz

A Római Katolikus Nőszövetség Bihari Kerületéhez csatlakozott összes váradai katolikus asszony- és leányegyesületek tagjai vasárnap, november 22-én reggel fél 9 órákor a Szekesegyházban közös szent misén és szent áldozason vesznek részt Árpád-házi Szent Erzsébet tisztelőitére.

Ugyanaz nap délután pontosan fél 5 órákor lesz együttes évi közgyűlésük a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.

Ugy a szentmisén, mint a közgyűlésen kérünk pontos és teljes számban való megjelenést!

A Róm. Kat. Nőszövetség Bihari Kerületének Vezetősége.

Tuniszt teljesen megszállták a tengelycsapatok

Ellenyhült az északafrikai angolszász támadás lendü'e'e

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti: A szerdai hadijelentés kiadásától közlik: Tuniszban a német és olasz csapatok mozdulatai és a partrattett kötelékek elrendezése tervszerűen tovább folyik. A vasuti hálózat Észak-Tuniszban lehetővé teszi a gyors előnyomulást. A tengelycsapatok mindaddig nem vették fel a harci érintkezést az ellenséggel. Gyereikában az angol előnyomulás veszélyesen lassubbodott. A brit csapatok most az elhagyott sivatagokban nyomulnak előre.

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti: Német repülők olasz és magyar repülőkkel együttműködve a doni arcvonalon vasuti szerelvényeket, anyagraktárakat és esapatszállításokat bombáztak.

Tanger. (MTL.) Az Interinf jelenti: Casablanca közelében az angolszász szövetségesek egy teljesen megrakott esapatszállítóhajót elsüllyesztettek. A katonák egy részét megmentették.

Heves harcok folynak a kaukázusban

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról, a véderő főparancsnoksága közli: Tuapsetől északra levő harcterepen az ellenség egyik körülzárt harcsoportját megsemmisítettük. Szövetséges csapatok Algir térségében visszavertek ellenséges erőket. Német páncélosok heves ellenséges támadásokat hárítottak el. Más helyen egy előretolt állásban ellenséges erőket semmisítettünk meg. Hadifoglyokat ejtettünk és hadianyagot zsákmányoltunk. A Káspi-tengeren a légierő elsüllyesztett 3 hajót, köztük egy tartályhajót.

Az afrikai hadsereg páncélosai utóvédharcot vívtak az ellenséges páncélos kötelékekkel és megsemmisítettek páncélos felderítőket. Ismét bombáztuk Bone kikötőjét és üzemanyagraktárait, valamint Algir egyik repülőterét. Tunisz és Libia feletti légi harcokban az ellenség öt gépet veszített. Saját veszteségünk három gép volt.

Néhány ellenséges repülőgép berepült a német déli partvidék felé. A lakosság körében veszteségek voltak a ledobott bombák következtében. 3 gépet lelőttünk.

Négy amerikai kereskedelmi hajót sülyesztettek el a német tengeralattjárók

Róma. (MTL.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 906. közleménye: Dernától nyugatra elterülő vidéken gépesített páncélos osztagokkal vívott harcok során néhány ellenséges páncélos elpusztítottunk. A kedvezőtlen időjárás korlátozta a kölcsönös légitvékenységet. Egy gépet lelőttünk. Német vadászok Algir felett öt gépet lőttek le.

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: Német tengeralattjárók a brit ellátási hajózás elleni harcban az Atlanti-óceán északi részén és Dél-Afrika keleti partjai előtt elsüllyesztettek négy kereskedelmi hajót 20.000 tonnával.

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti:

A helsevisták a volhovi arcvonalon az elmúlt napokban újabb támadá-

Guadalcanar sorsát megpecsételte a salamon-szigeti japán győzelem

Tokió. (MTL.) A NTL jelenti: A mostani harmadik salamonszigeti csata után az a helyzet, hogy az amerikaiak több mint tizezer tisztje és közlegénye, csatahajónak és cirkálóinak több mint fele és csaknem valamennyi repülőgépe és repülőgéphordozója a tengerbe veszett. Az Egyesült Államok elvesztette csendesóceáni haderejének nagyobb részét. A Guadalcanar szigetén folyó harcok döntő szakaszukba léptek.

sokba kezdtek, hogy benyomják a leningrádi zárógyűrűt. Az ellenség 3 zászlóaljjal támadott, amelyeket 22 páncélos támogatott. Harci gépek egyidejű bevetésével és összpontosított tüzérségi tüzzel kezdődött meg a támadás éjnek idején. Valamennyi helsevista támadás összeomlott. A foglyok vallomása szerint ebben a harcban 3 szovjet ezred felmorzsolódott.

Tokió. (MTL.) A NTL jelenti: A japán haditengerészethez közelálló körök közölték, hogy augusztus 7 és november 14 közti második és harmadik salamonszigeti csatában összesen 79 különféle ellenséges hajót sülyesztettek el. Elsüllyesztettek egy csatahajót 4 repülőgéphordozót, 27 cirkálót, 19 vagy 20 rombolót, egy aknakeresőt és 17 szállítóhajót.

Laval teljhatalmat kapott Petain államfőtől

Komoly ellentét De Gaulle és Darlan között

Stockholm. (MTL.) A NTL jelenti: Londoni jelentés szerint Cripps az alsóház szerdai ülésén a trónbeszéd vitája során kijelentette, hogy a szövetségesekre még most is a hegyen fölfelé vezető harc vár. A tengelycsapatok elég erősek a visszacsapásokra. A szövetségesek legkomolyabb problémájának a tengeralattjáró veszélyt mondotta.

Lisszabon. (MTL.) A Stefani Iroda jelenti: A Darlan és De Gaulle közötti ellentétet az angol lapok továbbra is kommentálják. De Gaulle arra készül, hogy népszavazást készítsen elő a pártütők között, nyilván azzal a számítással, hogy annak eredménye az ő javára üt ki.

Tunisz. (MTL.) A NTL jelenti: A napokban Algéria és Tunisz sok helységében komoly összetűzésekre került sor az angol-amerikai katonák és a polgári lakosság közt. A megszálló csapatok katonái közül sokan eltűntek. Valószínűleg a benschülöttek elfogták őket.

Lisszabon. (MTL.) A Stefani Iroda jelenti: Több algériai vezetőszemélyiséget gyűjtőtáborba vitték, mert a szövetségesek észak-afrikai háborús erőfeszítéseit akadályozták.

Laval lett Petain utódja és helyettese

Vichy. (MTL.) Az OFI jelenti: Politikai körökben megállapítják, hogy a minisztertanácsnak az az elhatározása, amellyel Lavalnak teljhatalmat ad, nem jelenti az alkotmány módosítását, amint ezt egyébként az erről szóló rendelet is világosan kifejti, másrészt az államfői ténykedési kör tekintélyes marad. Ha a kormányfő törvényt vagy rendeletet hirdeti ki, számot ad arról a tábornagnak, aki változatlanul legfelsőbb letéteményese minden hatalomnak. Ha a tábornagy bármi okból nem tudná elvégezni teendőit, az államfői jogokat Laval fogja gyakorolni, ha Laval is akadályozva

volna, helyettesét a minisztertanács jelöli ki 7 szavazattöbbséggel.

Tanger. (MTL.) A Stefani Iroda jelenti: Algériában az északamerikai katonai hatóságok letartóztattak több embert, mert ellenkeztek a megszállókkal. Clark tábornok a marokkói rádióban beszédet mondott és közölte, hogy a letartóztatások oka az, hogy az illetők akadályozták az északamerikaiak franci-afrikai erőfeszítéseit. A nyilatkozathoz a marokkói rádió fenyegetően hozzáfűzte, hogy akiknek az amerikai megszállás nem tetszik, azok Mussolini és Hitler zsoldjában állanak. Tájékozott marokkói körökben az a vélemény, hogy a fenyegetések a marokkói szultán ellen is irányulnak, annál inkább, mert az amerikaiak a marokkóiakat, mint színesfajtát, alacsonyrendű emberfajának tekintik. Marokkóban megállapítják, hogy mennyire megváltozott az amerikaiak egy héttel ezelőtt tanúsított barátságos

Rezes Molnár Mihály arckéniállítása a Ujságíró Otthonban

Szőke, magas, hosszúsörényű, ősz szevissza 21 éves ifju Rezes Molnár Mihály, aki az Ujságíró Otthon olvasó termében szombaton nyitotta meg arckéniállítást. Akadémiai tanulmányait szakította félbe, bizonyára anyagi kényszerűségből, hogy vidéki köruton összerajzolgaszon, festegessen magának annyi pénzt, amennyivel egy további évig kitartása lehet a főiskolán. Nagyváradon vagy negyven színes kréta-rajzot készített, férfi, női és gyermek-képmásokat vegyesen s ezeknek a munkáknak a gyűjteményét állította ki az Ujságíró Otthonban. Tehetséges fiatalember Rezes Molnár Mihály. Képei kiváló rajz-készségről s jellemző erőről tesznek tanúságot. Finom tónusok: a törekszik, de szerencsésen alkalmaz erélyesebb színtelket, markáns vonásokat is. Valamennyi rajzán egészen meglepő élethűséget lehet megállapítani, anélkül, hogy fotografikus hatásokra törekednek. Ennek a tulajdonságának köszönheti, hogy rövid nagyváradi tartózkodása alatt valósággal elhalmozották megindulásokkal s gyűjteményes kiállítása is nagy érdeklődést vált ki és általános tetszést arat. A lígyelemreméltó kiállítás hétfőig tekinthető meg.

magatartása és jól látják, hogy ugyanaz a sors vár rájuk, mint Irán, Irak és Palesztina lakosságára.

Példaadás a tüziia frontján

A város faellátása nagy nehézségekkel küzd, amelynek okai nem állnak elég tisztán a közönség előtt, mert fa van elég a természetnél s a vagonhiány nem oly méretű, hogy a most mutatkozó fahányt indokoltá tenné. A fakereskedők teleppei kevés kivétellel teljesen üresek s ha valahová érkezik is egy-két vagon fa, az rendszerint a hetekkel vagy hónapokkal ezelőtt eljegyzetteknek jut, úgyhogy a kereskedők sok esetben még arra sem vállalkoznak, hogy új eljegyzéseket eszközöljenek. Sajnos, egyik másik fakereskedő egyáltalában nincs figyelemmel a kisemberekre s még ma is nagyobb tételekben árusítja a fát, ugyanakkor, amikor a széles rétegek már a napi szükségletüket sem tudják beszerezni. Ilyen körülmények között csak az elismerés hangján szólhatunk e téz Tar Sándor fakereskedőről. (Szeptember 6 utca 32), aki a most érkezett 52 méter fáját méterenként osztotta szét 48 verője között s csak két nagyállatnak juttatott nagyobb mennyiséget: 2-2 métert. Ha minden fakereskedő így cselekedne, akkor a faellátás — remélhetőleg csak átmeneti — zavarait jóval cselelyebb mértékben éreznék meg a közönség.

Nagyvárad térképe
fekete nyomással P. 1.80
kapható a
AGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Fokozottabban gondoskodik az új hadsegélyezési rendelet a hadbavonultak hozzátartozóiról

Három feltételt szabtak a hadsegély folyósításához. Külön segély a gyermekek illetve unokák után

A m. kir. kormány most megjelent hadsegélyezési rendelete a hadbavonultak hozzátartozóiról való fokozottabb gondoskodásnak kíván eleget tenni. Az új hadsegélyezési rendelet nagy vonásokban ugyan megtartotta az eddigi hadsegélyezési rendszert, azonban a hadsegélyezés összege jelentősen felemelkedett, emellett szociális családvédelmi és munkavédelmi szempontok is előnyben részesülnek. Hadsegélyt csak akkor folyósítanak, ha az alábbi három feltétel fennáll:

Első feltétel a bevonult személy a honvédség nem hivatásos állományába tartozók és valóságos szakaszvezetőnél magasabb rendfokozata ne legyen.

A második feltétel, hogy a hozzátartozók eltartásáról már a katonai szolgálat előtt is a bevonultnak kellett gondoskodni.

Végül harmadik feltétel, hogy a bevonulás következtében az eltartott hozzátartozó megélhetése nem látszik biztosítottnak.

Ezt az utolsó feltételt az átlagos havi jövedelem azaz a vagyoni cenzus alapján határozza meg a rendelet.

A rendelet három kategóriába osztotta be a városokat és községeket. A jövedelem értékét megállapító cenzust mindhárom kategóriában 20 pengővel felemelték.

Emellett igen szociális és a munkát értékelő rendelkezéseket tartalmaz az új rendelet. Kimondja, ha a bevonult hozzátartozója eltartójának bevonulása után munkát vállal, az ennek ré-

vén előírt keresetnek csak 50 százalékát lehet figyelembe venni a vagyoni cenzus megállapításánál. A segélyre vonatkozó rászorultság megállapítása után naptári hónapoként a következő segélyösszegek kerülnek folyósításra: 12.000-nél nem nagyobb létszámú községekben, illetve 12.000-nél nagyobb létszámú megyei, thj. városokban önálló iparos, önálló kereskedő vagy a középiskola négy osztályát elvégzett bevonult felesége a

12.000-nél kisebb létszámú községekben 40, a 12.000-nél nagyobb létszámú helységben 50 pengő, egyéb bevonult felesége 30, illetve 40 pengő, a többi hozzátartozó a harmadik gyerekig bezárólag 15, illetve 20 pengő, a negyedik és minden további gyerek, illetve unoka után 25, illetve 30 pengő. Önálló iparos, önálló kereskedő vagy középiskola négy osztályát elvégzett bevonult teherben lévő felesége terhelességének 5. hónapjától, a

szülés után 4. hónap végéig 60, illetve 75 pengő, egyéb bevonultak teherben lévő feleségei (a fentemlített idő alatt) 45, illetve 60 pengő. Beteg 16 éves felüli hozzátartozó 22,50, illetve 30 pengő

A megállapított hadsegély a bevonulás hónapjának első napjától jár a bevonult leszerelését követő második hónap végéig. Halált halt, továbbá szolgálattal egyszerü kapcsolatban szerzett betegség, vagy sérülés folytán a szolgálat megszűnése előtt meghalt személyek hozzátartozói egy évi, a hadifogságba jutott és eltűnt hozzátartozói pedig a háború után három évig kaphatják a hadsegélyt. Ugyancsak a most megjelent és a hadigondozási kérdéseket szabályozó minisztériumi rendelet csak azt a lehetőséget biztosítja az eltűntek és hadifogságba jutottak hozzátartozóinak, hogy a hadigondozási igény megállapítását is kérhetik.

Lényegesen felemelte a kormány a hadigondozottak illetményeit

300 pengőt kapnak a tiszti, 160-at az altiszti, 120-at a legénységi rokkantak

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány most megjelent rendeletével a hadigondozottak pénzellátási összegeit 1943 január 1-től kezdődő hatállyal öt ellátási csoportban felemelte és más rendelkezésekkel javított a hadigondozottak helyzetén. A hadirokkantknál felemelték az 1914-18-as világháború tiszti és legénységi ellátási csoportjában a II. és III. járulékosztály hadirokkantjainak járulékát, úgy, hogy megszünnnek azok a különbségek, amelyek a régi és az új hadirokkantak járulékaik közt eddig fennálltak. A rendelet mind a régi, mind az új I. járulék osztály, azaz százszázalékos kereső- és munkaképtelen hadirokkantak járulékát az alábbiak szerint emelte fel: Tiszti el-

látási csoportban havi 240 pengőről 300 pengőre, altiszti ellátási csoportban 120-ról 160 pengőre, legénységi ellátási csoportban 80 pengőről 120 pengőre. Lényegesen emelték a jelen háború hadirokkantjainak gyermekeik után járó nevelési pótlékot. A negyedik gyerektől kezdve a nevelési pótlék magasabb. A vak hadirokkantak a járulékon felül havi 20 pengő vaksági pótdíjat és a magukkal tehetetlen állandó ápolásra szoruló első járulékosztálybeli hadirokkantok a tiszti ellátási csoportban havi 80, altiszti és legénységi ellátási csoportban havi 60 pengő ápolási díjat kapnak. Ujítás a rendeletben az is, hogy a jelen háború hadigondozottai karpaszományosok esetén a

rendfokozatra való tekintet nélkül a tiszti ellátási csoportba tartoznak. A középiskola négy osztályát vagy az ezzel egyenértékű végzettségűek, vagy önálló iparosok, önálló kereskedők pedig ugyancsak rendfokozatra való tekintet nélkül az altiszti ellátási csoportba tartoznak. A hadiözvegyek a tiszti ellátási csoportban havi száz pengőt, altiszti és legénységi ellátási csoportban havi 60 pengőt, félélvárak havi 30, illetve 20 pengőt, szülőtlenné váló hadiárva havi 80, illetve 50 pengőt kapnak. A negyedik és a további félélvár gyermekeknek magasabb összegű járulék jár. A rendelet az elmúlt világháború hadiözvegyeinek járulékaikat általában 33-50 százalékkal emeli. A jelen háború hadiözvegyei, akik a hadigondozottak pénzellátásában még nem részesültek, illetve ebbeli kérvényüket mindeközéig elő nem terjesztették tekintet nélkül arra, hogy eddig hadisegélyben részesültek-e vagy sem, hadigondozott igénymegállapítás céljából jelentkezzenek az illetékes hatóságoknál.

Diákok a Szabadegyetemen

Levelet kaptam a mai postával. Az újságíró ugyan már megszokta ezeket az „Igen tisztelt Szerkesztő Ur”-hoz címzett leveleket. S bizony nem is győző mindegyikre válaszolni, mert mindentől jön az irás és ahány, annyit felel. Biztató, gondolatokat felvető, elvértve dicséret s olykor bizony korholó sorok is érkeznek. Akad azonban néha egészen különleges is, amely elől nincs kitérés. Ilyet kaptam ma.

Értelemes, egyoldali, rövid levél, sok-sok aláírással. A helybeli diákság fordult hozzám szinte bizalommal, s a feladók „személyazonosságát” az V-VIII-os korosztálybeli diák kedvesen kamassos vonalait messziről elárulják, amikor még csak úgy próbálgatják a „miniszteri” aláírást.

Városunk tanuló ifjúsága szólal meg ebben a levélben, tiszteletudóan, a mai kornak megfelelő komolysággal. Elpanaszolják a fiúk, hogy a nemrégiben megindult szabadegyetemi előadásokról következetesen kiszorultak, mert — mint írják — a teremben olyan, nem az előadásokhoz illő idegen elemek is befurakodnak, amelyeknek legkevésbé volna joguk éppen a magyar tanuló ifjúságot kirekeszteni. Annál is inkább nehézséges az a visszaszólás, mert —

megfigyelésük szerint — a kifogásolt személyek távozóban a szokott hangos modorban, utcahosszat bírdogátják az előadások módját és témakörét. Segítsünk ezen a helyzeten, tegyük szövé az esetet — kéri a levélben.

Ime, Kedves Ifjuság, szívesen szövé tesszük az ügyet, azonban segíteni már bajosan tudunk, mert ezeket a lépten-nyomon felbukkanó apró viszályokat majd már csak az idő rendezi el közmegegyezésre. Az új magyar eszmények történelmi ereje, amelyet nekünk már épp úgy nem kell biztatni, mint ahogy a másik oldalról is hiába állnának már a nagyvárak elé. Az az új szellem fog előtérbe minden magyar ügyhöz kaput nyitni, amely most odalépett benyomást a magyar szabadegyetemi előadások ajtaja elé is. Az a körülöttünk kavargó új világ fog nektek elégtételt szolgálni, amely mellé komoly tudósvágyatokkal már odaszegődtek.

Ne haragudjatok hát, hogy leveletemből — a panaszon túlmenően — ezt az értelmet értékeljük és emeljük ki szívesebben, mert fajtánknak az új világrendben való helyes beilleszkedése szempontjából sokkal fontosabb az a megállapítás, hogy ifjúságunk a

tudomány, a művelődés, a minél szélesebb keretű önképzés terén is helyet követel magának. Jól esik tudni, hogy a magyar középiskolai diákság sem a régi játékos békevilág visszahajtozásával topog egy helyben, hanem alkalmazkodva a komoly irányvonalához, odairakodik az öregek közé, hogy tanulhasson a nagyoktól. Biztató jele ez a magyar életrealitásának, ha ifjúsága nem a sok tanulni való miatt lózung, hanem elmegy folyosókra és lépcsőházakban szorongani, hogy magánszorgalmi többlettel is szaporítsa az iskolában tanultakat. Felemelő érzés, hogy a régi „Pál-utcai fiúk” késői utódai már nem a gittrágás örömeinek élnek, hanem a magyar fiú is akar tanulni, művelődni és tudni legalább annyit, mint amennyivel eddig az elbűvölt lakodók csemetéi kérkedtek.

Végül a panasz jogosságát is elismerve, csak annyit kívánunk szólni az előadásokon lábatlankodók felé, hogy legyenek szerényebbek. Ne hívják ki maguk ellen tolakodó magatartásukkal a magyar ifjúság haragját, mert ez a most vajdudó magyar szellemiség és a világ az ő számukra születik és egyszer ez az ifjúság fog ebben mindent számonkérni.

Kiskun.

Tűz pusztított a Lakatos-utcai celluloid üzemben

Nagyvárad. Szerdán délben fél tizenkét órakor értesítették a nagyváradai tűzoltóságot, hogy a Lakatos-utca 13. szám alatt lévő Freund Ferencné Klein Margit-féle celluloid üzemben, ahol legnagyobb részben esztrichkészítést készítenek, tűz ütött ki.

A tűzoltók két kocsival, tíz emberrel és nyolc segéderővel nyomban a helyszínre siettek és hozzáfogtak a nagyszabású tűz elfojtásához, amely másfél óra múlva sikerült.

A tüzet, mint megállapították, a munka közben főzött celluloid robbanása okozta, valószínűleg a kipattanó villanyszikra következtében. A tűz keletkezésének pillanatában egyik munkás arcán égési sebeket szenvedett, majd meggyulladt a szomszédos deszkakerítés is, de szerencsére időjében elfojtottak.

A vizsgálat még folyamatban van. A kár becslés szerint 8-10 ezer pengő.

Egymillió harmincezer pengős forgótőkével működik a város Közjóléti Szövetkezete

Hankovics György igazgató nyilatkozik terveiről a Magyar Lapok munkatársának

Nagyvárad, november hó. A közjóléti Szövetkezeti gépezetében a szociálpolitikai intézkedések gyorsítása céljából kapcsolták bele a közjóléti szövetkezeteket, amelyek, mint a Nép- és Csoládvédelmi Alap végrehajtó szervei, bizonyos önállósággal, a bürokratikus ügymenet gátlásaitól valamennyire mentesülten valósíthatják meg a kisemberek, népes családok megsegítésének támogatásának célkitűzéseit.

A Nagyvárad-városi Közjóléti Szövetkezet munkája tíz hónappal ezelőtt indult meg 1 millió 30 ezer pengő forgótőkével. Működése elején a Református Kulturpalota három kis szobájában volt a székháza, de a nyár óta, amikor a közüzemek hivatalai a Kertvárosi új épületbe költöztek, a város házában Teleki-utcai részében helyezkedett el, ahol igen nagy takarékosággal, de sok izléssel és gondossággal megfelelő irodahelyiséget rendeztek be számára.

Azóta a költségvetési keretek között nagy ütemben folyik itt a népjóléti munka a kitűnő Hankovics György igazgató vezetése alatt, természetesen a szövetkezet igazgatóságának közreműködésével, amelynek a polgármester az elnöke, tagjai pedig a város vezető tisztviselői, köztük Dello Gyula népjóléti tanácsnok és Kovács Jolán népjóléti előadó.

512 ezer pengőbe került 56 kislakás

Az 1 millió 30 ezer pengő forgótőkéből 512 ezer pengőt fordítottak a Bonczos-telepi nyolc és a Püspöki-utcai húsz kislakás — összesen 56 kislakás — felépítésére, ami által több mint 40 lélek részesült hathatós támogatásban. Mint ismeretes, a szövetkezet kölcsön formájában kezeli az összegeket, amelyeket a családvédelmi bizákos felépítésére fordított, mert az alapul az, hogy segítsék és támogassák, ellenőrzi, miként használják fel a juttatottakat, de sohasem nyújt segílyt, könyöradományt. Munkás és szerző élet megindítására ad segítséget, de dologtalan rétegeket nem pevel, s az egészen elesettek segélyezését más, karitatív alapon működő szervezeteknek engedi át.

Kisemberek házáinak tatarozására 20 ezer pengőt fordított a szövetkezet az elmúlt tíz hónap alatt, 600—800 pengős kis kölcsönökben, amelyek elegendők voltak ahhoz, hogy 40—50 külvárosi háztulajdonos tennébehozza, egészségessé és lakhatóvá tegye megromlott házikóját.

Miért adtak kölcsönt sok árvizkárosultnak?

Az árvizkárosultak házáinak felépítésére 100 ezer pengő volt előirányozva, de ennek az összegnek a szétosztása nehézségekbe ütközött, mert az árvíz által elpusztított vagy düledezővé tett házak nagyrésze olyan területeken épült, amelyek parcellázásra nem is alkalmasak, más házhelyek pedig telekkönyvileg teljességgel szabályozatlan viszonyokat mutatnak, úgyhogy részint a mérnöki hivatal

közbelépése, részint pedig jogi akadályok tették lehetetlenné, hogy a károsultak újból felépíthessék házaikat s erre a Közjóléti Szövetkezet hitelét igénybe vegyék. Eddig csak 20 ezer pengőt fordítottak erre a célra.

Nem érdeklődnek a gyümölcsfák iránt

Állattuttatásra is nagyobb összeget áldozott a szövetkezet. Lovásárlásra 14 ezer, tehénvásárlásra 16 ezer, sertés és más kisállat vásárlásra 7800 pengőt utalt ki kölcsönképpen arra érdemes nagyváradai kisembereknek.

Cipőből, ruhából és alsóneműből jelentős készlete van a szövetkezetnek

Cipő, ruha és alsónemű juttatásra is folyamatban van az akció. Az egyre jobban érezhető anyagihiány ellenére is jelentős raktárkészlete van a szövetkezetnek, amelyből arra érdekesek igényelhetnek majd, de szintén nem karitatív alapon, hanem kölcsönképpen. A szövetkezet alapos környezettanulmány után állapítja meg, hogy a juttatandók megfelelnek-e a követelményeknek.

Ugyanígy jár el a szövetkezet a kisipari és a kiskereskedői kölcsönök juttatásánál is, amire 40, illetve 35 ezer pengőt fordított már. Olyan egyének jönnek tekintetbe, akiknek munkakészsége és egyéb ráteremtésge biztosítékot nyújt arra, hogy a

Gyümölcsfajuttatásra 5000 pengőt irányított elő a szövetkezet, de ez az akció az érdeklődés hiánya miatt nem vezetett kellő eredményre, pedig a szövetkezet többször tett erre vonatkozólag hirdetést közlé s fajgyümölcs-csemetefák megrendeléséről is gondoskodott. Igénylők hiányában a szövetkezet a Bonczos-telepi és Püspöki-utcai házak kertjeinek és udvarainak befásítására fordítja az előirányzott összeg egy részét, ami egyébként amugy is tervbe volt véve. A fültetések itt már folyamatban is vannak s a két telepet rövidesen valóságos ligetté fogják varázsolni a kerti gyümölcsfák és az utcai díszfák száza.

kölcsönökkel valóban kisipari és kiskereskedői existenciát alapoznak meg vagy fejlesztenek tovább.

A vegyes kölcsönök tétele 27 ezer 800 pengőt tesz ki a városi Közjóléti Szövetkezet ügykezelésében. Ezt az idén főleg a két új családvédelmi telep lakásainak berendezésére fordítják, mert fontos érdek az, hogy a házhoz juttatottak a szép új lakásoknak és a környezetnek megfelelő bútorkkal hurcolkodjanak be és kezdjenek új életet. A Bonczos-telepen már 10 ezer pengőt fordítottak erre a célra s majdnem ilyen arányban részesülnek támogatásban a Püspöki-utcai telep november 22-én beköltöző lakói is.

Nehéz a munkakerülőket munkához szoktatni

Külön feladat a szövetkezet munkakörében a foglalkoztatás, megfelelő munkaalakalom biztosítása csökkent munkaképességű egyének számára, ezért ez a tevékenység már karitatív akcióhoz áll közel. Eddig fűzföldolgozó műhely létesítésével tett kísérletet a szövetkezet, de a csökkent munkaképességekkel nem könnyű szociálpolitikai alapon foglalkozni, mert ezek nagy része visszautasítja a munkárevelés igyekezetét, úgyhogy e tekintetben hosszas, kitaró és bizonyos áldozathozást is vállaló munkára van szükség. Tanfolyamjellege is van ennek a foglalkoztatásnak, de az

eredmény egyelőre még nem kielégítő. Az eddig munkába állított 80—90 ember közül alig 10 váltotta be a hozzáfűzött reményeket. A többi viszont a kedves foglalkozásához, a piaci ácsorgáshoz, csavargáshoz és köldüláshoz, amiből csak hatósági nyomással végrehajtott újabb és újabb kísérletezések ragadhatják ki majd idővel őket.

A most következő téli időnyre fűzföldolgozó mellett cirok és sásfeldolgozó és bakancsfeldolgozó létesít a szövetkezet, amire 16 ezer pengő áll rendelkezésére.

Bérgazdaság és élelmiszerelosztó szövetkezeti bolt

Üzemek létesítése általában nem célja a szövetkezetnek, de elképzelhető olyan fejlődés, amelynek során valamelyik feldolgozó valóban üzemmé teljesül ki s ezzel nemcsak munkaalakalmat nyújt és közszükségleti tárgyakat állít elő, hanem jövedelmével újabb műhelyek létesítésének veti meg az alapját.

Jelenleg a szövetkezet egyetlen üzeme a 265 holdas bérgazdaság, amely számos szegény embernek biztosít munkaalakalmat belterjes gazdálkodásával. Ebben az évben 7700 munkanapra 27 ezer pengő napszámot fizetett ki.

E bérgazdaság 30 holdján öntözési művekkel bolgár kertészetet létesítel-

tek, amelynek termelvényeiből a felállítandó három szövetkezeti boltban szerezhetik be zöldség- és fűszerek-szükségleteiket azok, akiket a szövetkezet — szintén szociálpolitikai megfontolások alapján — külön vásárlási könyvecskét ad.

Össiben már működik egy ilyen közjóléti szövetkezeti bolt s december elsejére két más élelmiszerelosztó is megnyílik, az egyik a Csillányi-úton, a másik az Árpád vezér úton.

Sokirányú tehát a közjóléti szövetkezet tevékenysége. — Hankovics György igazgató elégtétellel tekintet vissza az elvégzett munkára, ami egyúttal a jövő fejlődés nagy lehetőségeit mutatja meg. (j. h.)

Villámvonat a spanyol vasutnál

Madridból jelentik: (B. Tű.) A Madrid és Saragossa közötti vasutvonalon próbamenetet rendeztek egy most tervezett spanyol villámvonattal, amely óránként 200 kilométer sebességgel halad. A mozdonyon kívül a vonat több kocsiból áll, melyek egymással különlegesen vannak összekapcsolva, úgyhogy a nagy sebesség a kanyarodóknál sem jelnt veszélyt. A villámvonatot dinamó hajtja. A villámvonat elsősorban hadicélokot szolgál.

Tiznapi fogház és 460 pengő két bivalyborjuéri

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai törvényezék dr. Gavallér László egyes bírása, mint jövedéki büntető bíróság, tiltott áru csempészete által elkövetett jövedéki kihágás miatt 10 napi fogházra, mint főbüntetésre és 40 pengőnként egy napi fogházra átváltoztatható 460 pengő pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre, üelte ifj. Baciu György telkesdi földművest, mert ez év novemberében a vámörég megkerülésével két bivalyborjut hajtott át Romániából a határon s azokat itt eladta. Elrendelte a bíróság a két bivalyborju elkobzását is. Az ítélet jogerős.

Göbbels miniszter érdekes cikke a háború jelenlegi állásáról

Berlin. (MTI.) Göbbels dr. birodalmi miniszter vezérszöveget írt a Das Reich című folyóirat legutóbbi számában.

A miniszter bevezetőül megállapítja, hogy a háború a legutóbbi két hónapban rendkívül nagy fejlődésen ment át. Új távlatok nyíltak meg, új lehetőségek kerültek közvetlen közelbe. A miniszter szerint mindig az fog győzni, aki a győzelmet a legjobban megérdemli. Rámutat a továbbiak során arra, hogy az egész történelemben nincs példa arra, hogy egy háborúban az egyik fél csak győzelmet arasson, a másik csak veszteségeket szenvedjen. A harc sok véletlennek van kitéve. Így lesz ez ebben a háborúban egész a végéig. Az angol-északnak látszateredményekre olyan szükségük van, mint a mindennapi kenyérre. Göbbels dr. miniszter szerint mindez nem döntő. A háború szempontjából döntőnek tartja azt, vajjon az ellenségnek sikerül-e a tengely arcvonalát lényeges helyen betörni. A tengelyarcvonal kiterjedésben felülmúl minden eddigi arcvonalat. Természetesen elkerülhetetlen, hogy ilyen nagy kiterjedésű arcvonalon valahol veszteségeink ne legyenek. A miniszter vezércikke végén a következőket állapítja meg: Amikor a múlt évben a télbe léptünk, hasonlíthatatlanul veszélyesebb lehetőségekkel álltunk szemben, mint ebben az esztendőben. Az az arcvonal, amellyel az európai északföldet karoljuk át, áttörhetetlen. Hogy az ellenfél a széleken próbálkozik betöréssel, azt nem lehet tőle rossznéven venni. A jövendő télbe azzal az érzéssel mehetünk át, hogy győzelmünk biztosítva van. Ha megvan bennünk az elhatározás, minden veszélyt és kockázatot vállalunk, hogy szolgáljuk a győzelmet, akkor a győzelem a végén a miénk lesz.

Lelkészetavató ünnep a nagyváradai evangélikus egyházközségben

A nyugalomba vonuló Materny Imre esperes negyven éves működése. Turmezei Sándor, a tiszavidéki egyházmegye esperese az új lelkész

A nagyváradai evangélikus egyházközség templomi ünnepség keretében most vasárnap iktatja be újonnan megvalasztott lelkészét, Turmezei Sándort. Amint már jelentettük, a beiktatás szertartását Turóczy Zoltán, a tiszai evangélikus egyházkerület püspöke végzi. Az egyházközség lelki vezetésében amiatt állott be változás, mert az eddigi lelkész, Materny Imre esperes, negyven évet is meghaladó érdemes szolgálat után 1942. júliustól kezdve nyugalomba vonult.

Materny Imre esperes 1396 óta állott a nagyváradai evangélikus egyházközség élén, s e hosszú idő alatt sok alkotással tevékenykedett a hívek érdekében, de egyúttal Nagyvárad társadalmának s az itteni közéletnek is tekintélyes és megbecsült vezető egyénisége lett. Életrajzi adataiból a következő rövid vázlatot adhatjuk: Született Abauj-Szántón 1865-ben, középiskoláit 1883-ban elvégezvén, Eperjesen tanulta négyévig a teológiát, aztán nevelő volt a Berzeviczy és Gencsy családoknál, majd 1892-ben a greifwaldi (pomeraniai) egyetemen bővítette ismereteit, s aztán hosszabb ideig külföldi tanulmányutakat végzett Németországban, Dániában és Svédországban. Hazajöve, előbb Debrecenben volt segédlelkész, majd Sátorlajuhelyen önálló lelkész. A nagyváradai egyházközség 1896-ban választotta meg lelkészévé. A román megszállás alatt a Romániához csatolt területek magyar evangélikus egyházközségei külön egyházkerületet alkottak, s ez egyházkerületben „ötvárosi esperesi kerület” címén Nagyvárad, Nagykároly, Nagybánya, Szatmár és Máramarossziget egyházközségei külön egyházigazgatási csoportként működtek. Ennek volt az esperese Materny Imre. A román uralom alóli felszabadulás után ez az esperesi kerület feloszlott, illetve visszatért a régi, tiszavidéki esperességbe, melynek éppen az új nagyváradai lelkész, Turmezei Sándor az esperese.

Materny Imre nagyváradai működése idejére esik az itteni evangélikus templom építése (1903), továbbá az 1906-iki iskolaalapítás, majd az 1926-iki orgonaépítés. Aztán az egyházközség fenntartása és jótékonyasági költségei fedezésére építik 1934-ben az egyházközség özvegyi lakását, majd a nagyobb bérházat. A román idők alatt sok küzdelem, önmegtartózkodás és sok lelki fájdalom között állott helyt a nagyváradai evangélikus esperes, hogy a rábizott egyházi életet a magyar hűségét mindvégig megtartsa. Papi szolgálata 30 éves és 40 éves jubileumát 1926-ban, illetve

**Pártoljuk
a keresztény
kereskedelmet**

1936-ban hívei meleg szeretettel ünnepelték meg, s az ünneplésben úgy Nagyvárad közönsége, mint az egész erdélyi magyarság nagyrabecsülő tisztelettel osztozott.

A nagyváradai evangélikusok új lelkésze, Turmezei Sándor 1901-ben született Tamásiban, Tolna megyében.

Hogyan illeszkedik bele a férfi és a nő a keresztény házasságba?

Dr Esztergár Lajos és Czikéné Lovich Ilona előadása a Katolikus Akció Szabadegyetemén

Nagyvárad. Saját tud. Negyedik alkalommal tartja meg a Katolikus Akció nagyváradai szervezete világnézetű előadássorozatában pénteken este pontosan 6 órakor a Kereskedelmi Csarnok dísztermében a keresztény házasságról szóló előadását. A péntek esti előadások a keresztény család két alapítótagja: a férfi és a nő szempontjából világítják majd meg a házasság intézményét.

„A férfi és a házasság” címen dr. Esztergár Lajos Pécs város polgármestere tart előadást. A szoros kapcsolat, melybe városunk a felszabadulás után a dunántúli egyetemi várossal jutott s az a bensőséges baráti együttérzés, melyet a pécsi polgármester részéről ismételt tapasztalunk, csak fokozhatja érdeklődésünket az amugy is érdekesnek kívánkozó előadás iránt. Olyan oldalról mutatkozik be előttünk a pécsi polgármester előadásával, melyen őt megismerni eddig nem lehetett alkalomunk.

A másik előadást a székesfehérvári gróf Széchenyi István ipari középiskola igazgatójának, nemes Czike Gábornak a felesége, Lovich Ilona, az ismertevű költőnő tartja: „A nő és a házasság” címmel. Czike Gáborné

Edesapja Belák János kereskedő volt; családi nevét edesanyja nemesi előneve után 1937-ben változtatta „Turmezei”-re. Elemi iskoláit szülőhelyén, Tamásiban végezte, középiskoláit a bonyhádi evangélikus főgimnáziumban, hol 1919-ben érettségizett jelles eredménnyel. A soproni teológiai akadémián szerezte meg lelkészi képzettségét. Felavatása után Uraufaluban (Vas m.), Pápán és Vésén (Somogy m.) volt segédlelkész, majd Szombathelyen hitoktató lelkész. Az 1927-ik év őszén tokaji lelkésznek választották meg, 1939. április 26-án pedig a tiszavidéki egyházmegye esperesének. Az 1932-ik évben kötött házasságot, s boldog családi életét háromgyermek (két fiu és egy kislány) teszi még boldogabbá.

a megszállás idején Temesvárt nagyjártékú szociális munkát végzett, mint fiatal tanítónő. Majd mint asszony, a szegedi társadalmi élet közismerten tevékeny tagja volt mindaddig, míg férjét Székesfehérvárra helyezték át.

Külső tevékenysége mellett még sokkal megindítóbb az a gyönyörű családi élet (öt gyermekük van), amelyet éppen ma annyira tudunk értékelni.

Lovich Ilona nevével gyakran találkozhatunk folyóiratok hasábjain is, ahol költeményeit olvashatjuk. Verskötete is megjelent. Költeményei halk, finom, a katolikumot, az aszszonyi szív melegét, mélységét sugárzó poézis, telve szociális gondolatokkal.

Czike Gáborné kitünő előadó is.

A Katolikus Akció péntek esti előadásán a megnyitót Hasznos Imre a m. kir. árami kereskedelmi leányközpont igazgatója az Emerikána bihari korporációjának priorja mondja. A két előadást egybekötött műsorokat: Chopin: Berceuse, Chopin: Étude E-dur, Chopin: Barcarola. Antal Ilona, a városi zeneiskola tanárnője adja elő zongorán.

Az előadások látogatása díjtalan.

SZINHÁZ

Kemény Gizella szolgálata jelentkezett

Nagyvárad, november hó. A Szigligeti Színház drámai társulata nehezen nélkülözte az évad első hónapjaiban Kemény Gizellát, a fiatal és nagyon tehetséges színésznőt, akit pedig már a nyár elején szerződötten Putnik Bálint, Nagy versengés folyt érte a vidéki színházak között, sőt fővárosi színházról is kapott ajánlatot, mert a színházakadémia Baka Márta és Szemere Vera mellett a legszebb reményekre jogosító „végzős” növendéke volt az idén s az akadémia vizsgálóelőadásain oly nagy sikerrel szerepelt, hogy a budapesti lapok kritikásai a legmelegebb elismerés hangján emlékeztek meg róla. Kemény Gizella azonban Nagyvárad mellett döntött, mert itt laknak a

szülei s mert úgy érezte, hogy a Szigligeti Színháznál sok és értékes munkálkálma nyílik. A nagyváradai közönség már ismeri is őt: Zilahy „Urilány” című darabjában mutatkozott be, zsufozott ház előtt s fellépésével mindenkiben azt az érzést keltette, hogy egy rendkívüli tehetség kibontakozásával állunk szemben. Azért a nagyváradai közönség szeretettel várta, hogy mint a Szigligeti Színház reudes tagját láthassa viszont a bájos szöke jelenséget. De Kemény Gizella nem jelentkezett. Egy szerencsétlen strandolás következtében súlyosan megbetegedett, úgyhogy három hónapig megszakítás nélkül nyomta az ágyat egy budapesti kórházban. Most azonban annyira javult az állapota, hogy

edesapja, Kraft Péter postatanácsos, szerdán hazahozhatta és jelenleg a szülői házában várja a teljes felgyógyulást.

Első dolga volt, hogy telefonon szólgálatra jelentkezett Putnik igazgatónál és szerepet kért. Mert a hosszú betegség alatt nem vesztette el jókedélyét, frissességét, munkaakarát és a színművet iránti rajongását. A kórházi ágyon is szoros kapcsolatot tartott a művészetrel, minden este nyolckor, lámpaoltáskor megkezdte a műsort s énekel és szavalt a vele egy teremben fekvő II betegnek, amíg el nem nyomta őket az álom...

Telefonon beszélgettünk a kis művésznővel.

— Nem érzem veszteségnek a kórházban eltöltött időt, — mondotta. — Sokat gondolkoztam, tapasztaltam, rengeteg embertípussal ismerkedtem meg. Egy balassagyarmati asszonytól, aki a szomszédágyban feküdt, megtanultam a palócos nyelvjárást s ezt fel fogom használni legközelebbi népies szerepemben... S a kiállott szenvedésekből is, azt hiszem, értékek fakadnak, mer, ugyebár, szenvedés nélkül nincs igazi művészet.

Igen, Kemény Gizella töretlen erővel készül a művészi munkára, s közben szigorlatra készül. Ő lesz az egyetlen magyar drámai színésznő, aki a neve mellé odabiggyesztheti a „dr.”-t. (j. b.)

Színházi iroda közleményei: „Csókháboru” péntek estétől

Csütörtökön este a harmadik propaganda munkáelőadás keretében Szabados Béla nagyoperettje, a Bolond kerül színre, a bemutató előadás pompás szereposztásában.

Csókháboru, az idény legmulatságosabb operett-újdonsága pénteken este kerül bemutatásra premier bérlet keretében. Vitéz Vadady Albert legnagyobb sikerű újdonságát Danis Győző rendezi. — Főszereplők: Márffy Vera, Göndör Klári, Szabó Ernő, Máray Ede és Barsy Béla. Gyönyörű kiállítás. A teljesen új díszleteket Ütő Endre tervezte és festette. Rengeteg humor és vidámság. Hangulatos muzsika. Pompás táncok. Pénteken este premier bérlet, szombaton este A-bérlet, vasárnap este bérletszünet.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel Aranysárga falevél című operett-újdonság van a színház műsorán filléres helyárrakkal.

Vasárnap délután negyed 4 órai kezdettel 3 órás kacagó orkán lesz a színházban, mert a Párisi express kerül színre. Olcsó helyárrak. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

November 24-én, kedden este operett, Pataky Kálmán kamaracékes, a m. kir. Operaház tiszteletbeli tagja, Kőszeghy Teréz, Csóka Béla, dr Dalnok Viktor és Szóts D. Péter operett-énekesek fellépésével Puccini: Bohémélet című operája kerül színre Felemelt helyárrak. Jegyek elővételben már válthatók.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön este: Bolond.
Pénteken este: Csókháboru, premier bérlet.

Szombaton délután: Aranysárga falevél.

Szombaton este: Csókháboru, A-bérlet.

Vasárnap délután: Párisi express.
Vasárnap este: Csókháboru.

Hétfőn este: Sárga esikő.

MAGYAR LAPOK" at.
Kávéházakban és vendéglőkben kélte

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissz.

Vasárnap délután adják birtokba a püspöki-uti ONCSA-házakat. Nagyvárad. Saját tud. A Püspöki-uti ONCSA-házak birtokbaadása vasárnap délután fél három órai kezdettel lesz. Kádár Levente belügyi államtitkár, akit a polgármester meghívott, hogy a kormányt a birtokbaadásnál képviselje, nem jöhet el, azért az ünnepélyes aktuson csupán a helyi hatóságok képviselői, a Közlöletti Szövetkezet igazgatóság tagjai s a városi törvényhatósági bizottság tagjai vesznek részt, de bizonyára nagy számban lesznek jelen érdeklődők is, hogy lássák a házakhoz juttatott sokgyermekes családok örömeit. A villamos végállomásról randikivüli autóbusszjáratok fognak közlekedni.

ELJEGYZÉS. Weinpoller Böske (Nagyvárad) és dr. Szilágyi Loránd egyetemi tanár (Kolozsvár) jegyvesek. Minden külön értesítés helyett!

HOGYAN LEHET A SZAPANNAL TAKARÉKOSKODNI? Kézműsásra használjunk kizárólag terpentines kézműsoport a 100 éves Haidekkel gyártól. E célra alkalmasabb, mint a szappan. Háztartásban, műhelyben, irodában nem nélkülözhető. Minden üzlet árusítja. Ugyeljünk a Haidekker névre.

Felhívás a helybeli lovas és táboryi tüzérosztály zászlószentelési ünnepélyén résztvevni óhajtokhoz. Lapunk már beszámolt arról, hogy a helybeli lovas és táboryi tüzérosztály december 4-én tartja csapatzászlójának szentelését. Az ünnepségek előkészítése már javában folyik. A rendezőség lapunk útján meghívja az ünnepségre a volt és kir. 34 (19) és 8 honvéd táboryi tüzérosztály tartalékos tisztjeit és legénységét. Az ünnepségen résztvevni óhajtok folyó hó 30-ig jelenthetik be szándékukat a táboryi tüzérosztály pótkeréparancsnokságánál. Az ünnepség részleteire még visszatérünk. Addig is jelentjük, hogy az ünnepségre december 4-én délután 10 órakor lesz gyülekezés a Rulikovszky-uti tüzéraktánia előtt.

HIRDETÉS. Nagyvárad thj. városi I. foku Iparhatósága ad 48167—1942. Szabó István Alapi-utca 2. szám és Baranyai György Szaniszló-utca 68. szám alatti lakosoknak a Bém-utca 26. sz. alatti telken cserépkályha és anyagáruháza telep felállíthatása céljából az elsőfoku iparhatósághoz benyújtott kérelme és az 1884. XVII. tc. 27. §-a alapján a helyszíni tárgyalást 1942. év november hó 25. napján d. e. negyed 10 órára tuztem ki. Erről a kérdéses telek körül lakó szomszédokat, általában a közönséget azzal a felhívással értesitem, hogy mindazok, kik a tervezett telep ellen bármi okból kifogást akarnak tenni, azt az elsőfoku iparhatóságnál (Teleki-u. 2. I. e. 6. sz.) a tárgyalás napjáig írásban, a helyszíni tárgyaláson pedig szóval előterjeszthetik. Nagyvárad, 1942. okt. 27. Dr. Varga László s. k. tanácsnok mint az I. foku iparhatóság.

ESKÜVŐ. Csütörtökön délelőtt fél 12 órakor tartotta esküvőjét Szabó Erzsébet és bethlenfalvi Paál Géza, a Kereskedelmi és Iparkamara tisztviselője. Az esketés szertartását dr. Nemcsák József teológiai tanár, püspöki gazdasági igazgató végezte. Az esküvőn a szülőkön és rokonokon kívül a barátok, ismerősök és tisztelők nagy számban jelentek meg.

ROOSEVELTINE FURCSA TAPASZTALATOKKAL UTAZOTT VISSZA. Amsterdam. (MTI.) A NTI. jelenti: Washingtonból közlik, hogy Roosevelt felesége kijelentette, Angliában közvetlen benyomása az volt, hogy az angolok életmódjában teljes változás következett be, még pedig a Buckingham palotától kezdve egészen a legkisebb kunyhóig.

MEGNYILT Kiss János nyapjuszövetekben dusan felszerelt áruraktára
 Szent László-tér 5. szám. (Pável u. sarok)

NAGYVÁRAD ÉS VIDÉKE IPARTESTÜLETE karöltve a budapesti Iparhirlappal november 22-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel egy műsoros *hónvédestet* rendez a Református Kulturpalota nagytermében a hadbavonult katonák itthonmaradt családtagjainak felegyelzésére. Eme nemes és jótékony cél érdekében tisztelettel kérjük iparos tevéreinket és olvasóinkat, hogy kultúrledásunkat minél többen tiszteljük meg mb. látogatásukkal. Nagyvárad, 1942. november hó 19. Hazafias tisztelettel: *Elnökség.*

NÉMETSZÁGI MUNKÁRA JELENTKEZETTEK FIGYELMÉBE! Mindazok, akik németországi munkára és kiközvetítésre nyilvántartásba vétettek, folyó hó 21-én, szombaton reggel 8 órakor jelentkezzenek a m. kir. Munkaközvetítő Hivatalnál a kötelező orvosi vizsgálat megcéljása, valamint az útlevél kiállítására céljából. Minden munkás hozza magával a következő iratokat: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Polgári személyi lap. 3. Bejelentőlap. 4. Munkakönyv és 5. 2 db. 6x9 cm. fényképet.

KORONA Filmszínházban Már csak 2 napig!
 Csak 16 éven felülieknek
ALGIR
 Szerelm és szenvedély csodálatos fimje. Charles Boyer. Hedy Lamarr.

ÁTHELYEZÉS A BIRÓSÁGNÁL. A MTI. jelenti: Az igazságügyminiszter ifj. Erdely György nagyvárad királyi járásbírói telegkönyvvezetőt a debreczei járásbíróshoz helyezte át.
Temetés. Főtisztelendő Kovács Sándor bihari plébános 18 éves korában elhunyt. Temetése péntek délután fél 3 órakor lesz a Haller-kápolnában. (Erdélyi „Concordia“.)

Lakásváltatását jelentse be mindenképpen a Közélelmezési Hivatalban. A Közélelmezési Hivatal az 1943. évi január 1-től március 31-ig terjedő időre szóló élelmiszerjegyek kiosztásának előmunkálatait megkezdte. A kiosztás helyes és gyors lebonyolítása érdekében felhívom a város lakosságát, hogy azok, akik 1942. szeptember 15-től lakást váltottak és lakásváltásukat a Közélelmezési Hivatalnál nem jelentették be, saját érdekükben levelezőlapra vagy személyesen a Közélelmezési Hivatalban jelentsek be. A bejelentés a lakosság érdeke, mert a Közélelmezési Hivatal a jegyeket csak akkor tudja kézbesíteni részükre, ha a lakásváltást bejelentik.

Pietro Cavalli üdvözlöte
 Pietro Cavalli, az Olasz-Magyar Bank volt igazgatója a következő táviratot intézte Aitay Gyulához:
 „Mint régi lelkes földfehér, nagy örömmel értesültem, hogy az egyesület sorsát az ön kezébe tették le. Méltóbbat nem találtak volna. Sok-sok sábert Önnek és az egyesületnek. Cavalli.“

KOVÁCS SÁNDOR

Temetésre készülő kisapok halotti éneke sir le hozzám, mikor e megemlékező sorokat írom a korán elhalt bihari plébánosról, a valamikor — nem is olyan régen — tüneményes hatást kiváltó, istenadta tehetségű népszónokról, a kitünő tollú íróról és a lázas nyugtalansággal dolgozó lelkipásztorról.

Kovács Sándor tehát nincs többé közöttünk. Nem hallom többé ércesen csengő hangját, nem olvasom szíjorkázó szellemességgel megírt könyveit, amelyeket pedig éppen a legutóbbi években oly bőségesen ontott magából. Kovács Sándor immár letette a tollat Anna kezébe, kitől kapta és visszaadta az ékesen szóló szónoki és lázas tevékenységgel megvalósított lelkipásztori megbízását is a lelkek legfőbb pásztoraik. Kidőlt a fa, s maradt ott, ahova esett, mozdulatlanul...

Az ősi magyar fog ajándékaént, mint egyszerű földműves szülők hetedik gyermeke került Nagyváradra. A nyílt eszű, élénk szemű, tennivágyástól nyugtalan természetű kisfiú a polgári iskola elvégzése után a várad kereskedelmi főiskolájában tesz érettségit. Már ekkor bontakozik nála a szónoki ostenhetség, mely a jogász-pálya felé sodorja. A nagyvárad jogakadémia hallgatója lesz. De nem soká. Isten keze megérinti lelkét s ő elfogadja a hívó szót. Szívében hamar megéri az elhatározás: pap lesz.

A várad székesegyházban szenteli pappá gróf Széchenyi Miklós 1917. június 15-én. Az egyházmegye két

antipólusán: Szilágyosomlyón és Endrődön káplánoskodik, de csak rövid ideig, mert az alig egy éves papot a kiiktető életű váradújvárosi plébánia alapos felkészültséget igénylő segédlelkészi állomásra küldik. Itt nyílik számára az alkalom, hogy az istenadta hatalmas szónoki és írói tehetség szárnyait bontogassa. Már ekkor szívesen látott munkatársa lesz a „Tiszántúl“-nak is.

Püspöke is felfigyel ostenhetségű fiatal papjára s a román megszállás után megszervezett gyulai helytartóság első titkárává szemeli ki. Szabadmozgáshoz szokott lelke azonban más munkakör után vágyik. Hamarosan Békéscsabára kerül, ahol mint káplán „Örszem“ címmel kitünő hitbuzgalmi lapot indít, majd Gyulán 1923-ban megszervezi az Alföldi Katolikus Nagygyűlést.

Gyuláról került Debrecenbe, ahol gazdag egyénisége számára kitünő munkatér nyílt.

Tizenegyesztendő debreceni tevékenysége során hívta életre a híres Katolikus Figyelőt, amelynek egy-egy számára a messze ország különböző részein is felfigyeltek.

Ekkor már országszerte jól ismert szónok is volt és pedig törlömetzett népszónok a szó legnemesebb értelmében. Kevés ember tudott úgy magyarul, mint ő. Ömlött szájáról a szó, mint ösforrásból a kristálytisza víz szelleme pedig úgy szíjorkázott a szószéken vagy előadói asztalnál, hogy minden ötletén, hasonlatán, szóképen érezni lehetett a népi ostenhetség vibrálását.

1934-ben a biboros-hercegprimás bizalma országos posztra állítja s az Actio Catholica országos titkára lesz. Az a négy év, amelyet ebben a munkakörben eltöltött, összeesik a magyar Katolikus Akció országos szervezete kiépítésének idejével. Az egész ország, városok és falvak egyházközségei az ő lángoló agitációjának hatására alatt is szorosan tömörülnek az Actio Catholica kibontott zászlaja alá.

Kár, hogy ezt az ő egyéniségének olyannyira megfelelő munkakört 1938-ban felcserélte a politikai pályára. Kereszténypartii programmal a községi kerület országgyűlési képviselőjévé választották, de ő egyéni meggyőződését követve, megválasztása után csakhamar az akkori Imrédy-féle pártba lépett be. Politikai frontváltatása miatt sok támadásban volt része, ami kedvét is szegte, úgyhogy rövidesen a politikai pályának búcsút is mondott és visszatért kedvelt foglalkozásához, az újságíráshoz.

Alig egy fél éve ismét egyházmegyei szolgálata jelentkezett. Hazavágyott s itthon szívesen is várták és fogadták. De ekkor már beteg volt. Így is megszervezte szeptemberben a „Bihari Katolikus Napot“, hogy igazi agitatori képességeit megegyezően megragyogtassa. Ez volt a benne szunnyadó hatalmas életerő utolsó fellobbanása. — Néhány nappal ezelőtt már súlyos betegnek hozták be a Szent József sanatoriumba, ahol tegnap délután szíve utolsó dobant, nem mindennapi hiányt hagyván maga után.

Sorozatos vallásos esték a réti református egyházzészen

Onképzőköri előadást tart a Sztáray Mihály énekkar

A réti református egyházzés vezetője általános óhajnak tesz eleget akkor, amidőn elhatározta, hogy az őszi és téli folyamán sorozatos vallásos esték tartását vezeti be. Ezek a vallásos esték két részből állanak: bibliamagyarazatból és előadásból. Ezek az előadások lesznek hivatva pótolni azokat a hiányokat, amelyeket irodalom és nemzeti történelemből ifjainknak elsajátítani a megszállás éve alatt nem volt alkalom. De ezenkívül foglalkozni fog ez a népfőiskola jellegű összejövetel a jelen kor legégetőbb szociális és gazdasági kérdéseivel is. Az előadásokra városunk kiválóságai, (tanárai, orvosai, jogászai, mérnökei, közgazdászai) jelentették be eddig is szíves közreműködésüket.

E sorozatos vallásos esték november 21-én, szombaton délután 6 órakor kezdődnek és ugyancsak minden szombaton ebben az időben folytatódnak. Ezek az előadások a népművelési Bizottság jövő évi programtervével a legszorosabb harmoniában haladnak együtt. Az előadások színhelye az Árpád vezér-utji református tanácsterem. A most szombaton tartandó ünnepélyes megnyitás alkalmával megnyitó beszédet mond Kovács Győző tanár, a kulturális bizottság elnöke; Jézus útja címen kezdődik a sorozatos bibliamagyarazati dr. Szabó Lajos lelképásztor és dr. Hajdu Zoltán cserkészcsapatot vezető köteleseimnek nemzetiünkkel szemben címen tart előadást. Az előadások befejező-díj mentesek.

Itt említjük meg azt is, hogy a réti Sztáray Mihály Énekkar Onképzőköre vasárnap délután 5 óraj kezdettel ugyancsak az imaház előadó termében nyilvános onképzőköri ülést tart. Az onképzőköri ülés tárgya „A kurucok költészete”. Ezen a címen Nagy Lajos s. lelkész és Engi Sándor tanító tartanak vetített képes előadásokat. Az ifjúság szavalatokkal és énekszámokkal működik közre.

Jelentkezzenek a Nemzeti Munkaközpont burgonyaigénylői

Nagyvárad. Mint értesülünk az NMK burgonyabeszerzési akciója a megvalósításához közeledik és e hét végére az igénylők megkapják az előjegyzett mennyiséget.

Az NMK titkársága lapunk útján kéri fel az igénylő tagokat, hogy ma, november 19-én este 5 és 8 óra között saját érdekükben jelenjenek meg az NMK titkári hivatalában, egyúttal hozzák magukkal a burgonya árát a fuvardíjjal együtt, hogy a kiosztás halasztást ne szenvedjen.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

Újabb szállítási kedvezményt kapnak a nyugdíjas vasutasok

A Magyar Tudósító jelenti: A Magyar Vasutasok Országos Szövetsége beadványban kérte a MÁV. igazgatóságát engedélyezzen a nyugdíjas vasutasok számára ugyanolyan élelmiszerszállítási kedvezményt, mint amelyet a tényleges alkalmazottak élveznek. Kérték továbbá, hogy a pestkörnyéki fuvarkedvezményt a nyugdíjasok családtagjaira is terjesszék ki. A MÁV. igazgatósága most válaszolt a beadványra. Közölte, hogy a nyugdíjasok szállítási kedvezményét ebben a formában nem lehet teljesíteni, mert az élelmiszerszállítási kedvezmények a tényleges alkalmazottak részére szolgálatuk helyhez kötöttsége és ebből kifolyólag az élelmiszerek

nehézbeszerzése miatt vannak biztosítva, ami a nyugdíjasoknál kevésbé áll fenn, mert módjukban áll olyan helyre költözni, ahol az élelmiszer beszerzése könnyebb. Mindazonáltal a MÁV. nem zárkózik el az elől, hogy a mai súlyos időkben a nyugdíjasokat is támogatásban részesítse. Ezért a háztartást vezető családok nyugdíjas alkalmazottak és a gyermekes özvegyek részére legfeljebb 400 kgr. összegűleg, az önálló háztartást nem vezető nem családok nyugdíjasok és özvegyek részére pedig 200 kgr. összegűleg a darabárúként szállított legfontosabb élelmiszerekre 50 százalékos fuvardíjmérséklést engedélyeznek.

Férfi ruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatra üzletben
egyobb áron vehet, eladhat Bémer-tér 1. (udvarban)
Hívásra házhoz jövök.

SPORT

Kiadós edzést tartott a NAC

A forduló végéig beállott sérülések és erőnléti zavarok minden csapatnál egyforma fokozódással jelentkeznek már. Nincs már egy csapat sem, amelyik ne viselné a látható nyomait is a hosszú kemény őszi fordulónak. A NAC aazonban most az átlagon jóval felül kivette a részét ezekből a hátrányokból, mert a sűrű bajnoki program mellett még válogatott mérkőzésen is szerepelt jónéhány játékos és bizony ott sem simogatták egymást a nemzetek fiai.

Jelenleg Tóth Matyink a kezével van baj, Bodola a svájci. Barna az újpesti csaták nyomait sinylék. Perényi hüllés miatt az ágyat nyomja, Molnár-

nak pedig a térde dagadt meg. Rónay edző doktorral szaladgálja végig fiait, hogy talpra állítsa őket vasárnapra.

Az egészségesek kint a pályán igen jól mozogtak, labdát azonban nem kaptak és nem is fognak már a héten kapni, hogy teljes labdaéhséggel induljanak a kispesti oroszlánbarlangba.

— Fő suly most a jó erőnlét — mondja Roncsa mester — és ha ezt elérjük, akkor megmutathatjuk Kispeszen, hogy kár volt idehaza egyeseknek olyan hamar temetni.

Az utolsó edzés pénteken lesz. utána este játékosértekezlet

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor.** Széchenyi
órak vétele, eladása, szakszzerű alakítása, javítása tér 6.

Ajtay Gyula miniszteri biztos ma hajnalban Budapestre utazott

Ajtay Gyula miniszteri biztos ma hajnalban elutazott Budapestre. Utjának egyik célja a Szegedi-ügy végleges rendezése. Ez ügyben felkeresi az MLSz vezetőségét és a vallás- és közoktatásiügyi miniszteriumban is tárgyalásokat fog folytatni. Az OSK-nál

jelentést tesz megbízatásának átvételéről és újabb utasításokat fog kérni a további teendőkre vonatkozóan.

Szombaton a pályaudvaron várja a csapatot és a fiúkkal tölti az időt a kispesti mérkőzésig s hétfőn együtt érkezik haza a csapattal.

RÁDIÓ

PÉNTEK, NOVEMBER 20.
Budapest I.

5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene. 10.15 Székesfővárosi Tűoltózenekar. 11.15 Balett-zene. 11.40 Hetven lesztendő. A kolozsvári egyetem orvosi kara. Uta Csajkás Bodog dr. Felolvasás. 12.10 A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara. 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. 14.00 Weidinger Ede szalonzenekara. 15.20 Filmzene. 15.50 A tarcali királyi szőlők. A közvetítést vezeti Palumb Gyula. 17.00 A Budapesti Kisipari Hiteintézet

székhezavató ünnepsége. A közvetítést Budinszky Sándor vezeti. 17.50 Sportközlemények. 18.00 Német hallgatónknak. 18.20 Adám Jenő, a Zeneművészeti Főiskola tanárának népdalfőlőrája. 19.05 Auber: A portici néma — nyitány. 19.15 Bisztray Gyula dr. előadása. 19.45 Walter Gieseking zongoraestjének közvetítése. 20.40 Kéler Béla zenekari művei halála 60. évfordulóján. 22.10 Berg Mária előadása hanglemekkel. 23.10 Heinemann Ede tánczenekara. Budapest II. 19.05 Gyorsirótanfolyam. 19.30 Veress Károly cigányzenekara. 20.20 Hangképek Háromszékből.

Harangozó vezeti a NAC—Kispest mérkőzését

Határbírók: Kassai és Lombos

A Nemzeti Bajnokság 13. fordulóján az alábbi játékezőket jelölték ki: (zárójelben a határbírók)

NAC—Kispest: Harangozó (Kassai Lombos), SalBTC—Szolnok: Siklós (Petrócz, Prammer). Újpest—Csepel: Vass Antal (Barabás, Kiss Zs.), Újvidék—Haladás: Moldovényi (Jódal, Danis), Szeged—Vasas: Weizer (Sziagyártó, Adányi), Gamma—DiMA-VAG: Nagy Lajos (Endrődi, Kunvári), Kolozsvár—Ferenváros: Köhalmi F. (Szabados, Bartha J. Körövidék), Törekvés—Elektromos: Kékési (Pusztai, Józsa).

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, drágaköveket veszek. Haslinger ékezerész, Rákóczi-ut 8. szám. 363

Jó hangú rádió, olcsón eladó. Kovács, Halász-u 14. 373

Aranyat, ezüstöt briliánsot vásárol. Faragó ékezerész, Rákóczi-ut 8. 185

Eladó regénytár, Dr. Baditz. Miskolc 159

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek. Viktor ékezerész, Rákóczi-ut 3. 359

Ingatlan

Eladó kétszobás, konyhas magánház. Össitelep, Bajnok-u 13. 373

60.000 pengőért eladó Lukács György utcában három darab háromszobás összkomfortos lakás és egy darab egy szobás összkomfortos lakás. Kizárólagos megbízott **Jelinek** ingatlaniroda. Teleki-u. 2. 429

Állást nyec

FENYKEPESZTANULÓT, vagy tanulóleányt azonnalra fölveszek. Major György, Rákóczi-ut 13. 431

Allandó jövedelmhez jutnak tíz-tíz multi egyének, lehet nő is. Minden városban felállítandó hatóságilag engedélyezett tüzelőanyag kezelésére, mint üzemvezetők, csakis írásbeli ajánlatok nyújthatók be. Személyi referenciákkal és némi tőkével kell, hogy az illető rendelkezzen. Ajánlatok benyújtása: özv. Braun Andrásné titkárnőhöz, Petőfi-u. 31. sz. Kolozsvár. 422

Különféle

VARRÓGÉP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Elveszett

Elveszett arannyal fúttatott Szűz Mária-érmes mellű. Értéke nem nagy, de elvesztőjének kedves emlék volt. Kérem a megtalálót, jutalom ellenében adja be „Őrszem” papírútlebe. 422

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád
Teljesítés kiadó: Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-Nyomda Rt.
IGAZGATÓJA

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

Olvassa és terjessze a Magyar Lapok-at